

คำสั่งทางปกครอง
และ พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. 2539

โดย ดร. ฤทัย หงส์ศิริ

09/23/19

1

พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. 2509
(มาตรา 26)

ผู้ตั้งสถานบริการโดยไม่ได้รับ
อนุญาต หรือดำเนินกิจการสถานบริการเช่น
ว่านั้นในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือ
ดำเนินกิจการสถานบริการผิดประเภทที่ระบุ
ไว้ในใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน
หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท
ทั้งจำทั้งปรับ

พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ม.43 (1)

ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่ง
ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 42
ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดังต่อไปนี้ (1)... (2) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อ
ถอนอาคารดังกล่าวได้เอง...และเจ้าของ
หรือผู้ครอบครองอาคาร ...จะต้อง
ร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายในการนั้น...

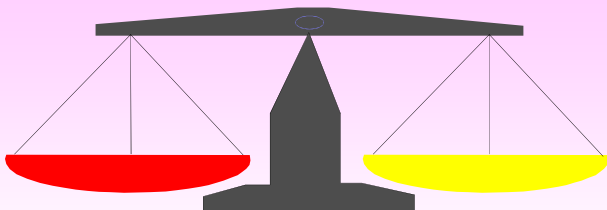

ประมวลรัษฎากร

มาตรา 12 วรรคสอง และวรรคสาม

เพื่อให้ได้รับชำระภาษีอากรต่าง ให้อธิบดีมี
อำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาด
ทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีอากรหรือ
นำส่งภาษีอากรได้ทั่วราชอาณาจักร โดยมีต้อง
ขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าว
อธิบดีจะมอบให้รองอธิบดีหรือสรรพากรเขตก็ได้

กฎหมายปกครอง

ประโยชน์
สาธารณะ

สิทธิเสรีภาพ
ของประชาชน

หัวข้อบรรยาย

1. ความหมายของคำสั่งทางปกครอง
และวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
2. ลักษณะที่สำคัญของกฎหมาย
3. หลักกฎหมายบางประการที่ใช้บังคับ
กับคำสั่งทางปกครอง

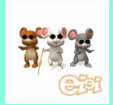
คำสั่งทางปกครอง (ม.5)

การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็น การถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัย อุตธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน **แต่ไม่หมายความถึงการออกกฎ**

คำสั่งทางปกครอง

1. เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจ(ฝ่ายเดียว) ตามกฎหมาย
2. เป็นการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทางปกครอง
3. มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกระทบต่อสิทธิหน้าที่
4. ผลบังคับเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกรณี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 578/2552

... ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จะขยายระยะเวลาการก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ถือเป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ตาม...สัญญาจ้าง ตลอดจนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี **ถือเป็นการใช้สิทธิตามสัญญาจ้างเท่านั้น มิใช่คำสั่งทางปกครอง** ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ตามความเข้าใจของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ศาลจึงไม่อาจก้าวล่วงออกคำสั่งบังคับตามคำขอที่หนึ่งให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ...

รัฐธรรมนูญ 2560 ม.248 บรรดสอง

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เทียบธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง **และไม่ให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง**

การดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง

ตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรง

คัดค้านกรรมการหรือกรรมการลงมติ

แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา

รวบรวมพยานหลักฐาน

แจ้งสรุปพยานหลักฐานและให้โอกาสแก้ข้อกล่าวหา

ทำรายงานการสอบสวน

ส่งลงโทษทางวินัย

การพิจารณาทางปกครอง

(พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติฯ ม. 5)

การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (มาตรา 5)

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา
กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติ
ท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติ
อื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มี
มุ่งหมายแก่กรณีใดหรือบุคคลใด
เป็นการเฉพาะ

กฎ

- พรฎ.พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2547
- กฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2542) ออกตามความ
ใน พ.ร.บ. ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518
- ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2553 ของ อบต.
- ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล
พ.ศ. 2534
- ข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์การ
รับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการ
ผดุงครรภ์ พ.ศ. 2550

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 89/2554

ประกาศรับสมัครบุคคลภายนอกผู้มีวุฒิปริญญาตรี
เพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 23 ม.ค. 2551 เห็นว่า แม้ประกาศ
รับสมัครดังกล่าวจะมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยมิได้
เจาะจงตัวบุคคลผู้รับคำสั่งก็ตาม **แต่ก็มุ่งหมายให้ใช้
บังคับเฉพาะกรณีหนึ่งกรณีใดเป็นการเฉพาะ** คือ ใช้
บังคับกับการสอบแข่งขันเพื่อแต่งตั้งบุคคลภายนอก ผู้มี
วุฒิปริญญาตรีเพื่อบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจ
ชั้นประทวนในแต่ละครั้งเพียงครั้งเดียวเท่านั้น จึงไม่มี
ลักษณะเป็นกฎ แต่เป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 567/2554

**ประกาศประมูลซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง
ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์** ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2553
มีลักษณะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติ
ของผู้มีสิทธิเสนอราคา ตลอดจนเงื่อนไขวิธีการใน
การเสนอราคา โดยมีได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับกับบุคคล
หนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ **แต่ก็ประสงค์ให้ใช้บังคับ
กับการประมูลซื้อรถยนต์ดับเพลิงครั้งนั้นครั้งเดียว**
ประกาศประมูลซื้อครุภัณฑ์ดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี
จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กฎกระทรวง ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2543)

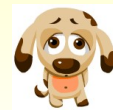
การดำเนินการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างของ
ทางราชการ เช่น

- สั่งรับหรือไม่รับคำเสนอขายหรือรับจ้าง
- อนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง
- สั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอ
- สั่งให้เป็นผู้ทำงาน

ตัวอย่างของคำสั่งทางปกครอง

คำสั่งที่มีต่อข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1. คำสั่งที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ลงโทษทางวินัย
2. คำสั่งที่เกี่ยวกับสวัสดิการต่าง ๆ
3. คำสั่งอื่น ๆ (บางคำสั่ง)

คำสั่งที่มีต่อประชาชน

1. คำสั่งไม่ออกใบอนุญาต เพิกถอนหรือพักใช้ใบอนุญาต
2. คำสั่งเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการ
3. คำสั่งให้กระทำหรืองดเว้นกระทำ
4. คำวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่ง

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 ฯ วรคสอง

ให้คำสั่งทางปกครองในกรณีดังต่อไปนี้
เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 30
วรรคสอง (6)

(1) การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนชั้น
เงินเดือน การสั่งพักงาน หรือสั่งให้ออกจากงาน
ไว้ก่อน หรือการให้พ้นจากตำแหน่ง

(2) การแจ้งผลการสอบหรือการวัดผล
ความรู้หรือความสามารถของบุคคล...

การเรียกให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบละเมิด

(พ.ร.บ. ละเมิดฯ มาตรา 12)

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหม
ทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย
ตามมาตรา 8 หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้
กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา
10 ประกอบกับมาตรา 8 ให้หน่วยงานของรัฐ
ที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่
ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

การเตรียมการและการดำเนินการ
ของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทาง
ปกครองหรือกฎ และรวมถึงการ
ดำเนินการใด ๆ ในทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัตินี้

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

คำขอ/การริเริ่มของ จ.นท.

การพิจารณาทางปกครอง

การทำคำสั่งทางปกครอง

การแจ้งคำสั่ง/ประกาศ

อุทธรณ์คำสั่ง/การขอให้พิจารณาใหม่

ยืนยันคำสั่ง/เพิกถอน/เปลี่ยนแปลง

การบังคับทางปกครอง

ขั้นตอนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

คำขอ

การพิจารณาคำขอ

ทำคำสั่งเปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูล

การแจ้งคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูล

อุทธรณ์คำสั่ง

การพิจารณาของคณะกรรมการ

การแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

ลักษณะที่สำคัญของกฎหมาย

1. เป็นกฎหมายที่วางหลักกฎหมายทั่วไป
เกี่ยวกับคำสั่งทางปกครอง
 2. เป็นกฎหมายกลางที่วางมาตรฐานขั้นต่ำ
ในการปฏิบัติราชการทางปกครอง
- วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่
ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครอง
 - วางหลักเกณฑ์คุ้มครองสิทธิของ
คู่กรณีที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่ง

พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. 2539 (มาตรา 3)

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา 40 วรรคหนึ่ง

คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ (มาตรา 40 วรรคสอง)

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง

คำแนะนำคณะกรรมการฯ

ที่ 1/2540

เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

ถ้าหากท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อ ... (1) ... ภายใน ... (2) ... วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่งนี้

กฎ ก.พ.ฉบับที่ 18 (พ.ศ.2540) ข้อ 21 วรรคหนึ่ง

ในการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาและพยาน... ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบสวน เว้นแต่บุคคลซึ่งคณะกรรมการสอบสวนอนุญาตให้อยู่ในที่สอบสวนเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน

พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

พ.ศ. 2539 (มาตรา 23)

ในการพิจารณาทางปกครองที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ คู่กรณีมีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้

การใดที่ทนายความหรือที่ปรึกษาได้ทำลงต่อหน้าคู่กรณีให้ถือว่าเป็นการกระทำของคู่กรณี เว้นแต่คู่กรณีจะได้คัดค้านเสียแต่ในขณะนั้น

คู่กรณี

1. ผู้ยื่นคำขอ
2. ผู้คัดค้านคำขอ
3. ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่ง
4. ผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิจะถูกกระทบจากผลของคำสั่ง

สิทธิของคู่กรณี

1. ได้รับการพิจารณาโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นกลาง
2. รับแจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณา
3. รับคำแนะนำให้แก้ไขเพิ่มเติมคำขอ
4. แต่งตั้งบุคคลกระทำการแทนได้
5. ได้รับการพิจารณาโดยรอบคอบและภายในเวลาอันควร
6. นำทนายความหรือที่ปรึกษาเข้ามาในการพิจารณา
7. รับทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งหรือแสดงหลักฐาน
8. ขอตรวจดูเอกสาร
9. รับทราบเหตุผล
10. รับแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์
11. มีสิทธิในการอุทธรณ์และขอให้พิจารณาใหม่

พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 12

คำสั่งทางปกครองจะต้อง
กระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจ
หน้าที่ในเรื่องนั้น

พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (มาตรา 13)

เจ้าหน้าที่ที่จะพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (1) เป็นคู่กรณีเอง
- (2) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (3) เป็นญาติของคู่กรณี
- (4) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (5) เป็นเจ้านี่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (6) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (ม. 16)

ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.133/2553

• ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งอุทธรณ์คำสั่งลงโทษตามมติของ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต่อคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.)
• อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ซึ่งกระทำการแทน ก.ค. มีมติให้ยกอุทธรณ์
• กรณีจึงเห็นได้ว่า การที่นาย ป.ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยในเรื่องการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีมาก่อนแล้ว และต่อมาได้เป็นเจ้าหน้าที่ในชั้นการพิจารณาอุทธรณ์ในเรื่องเดิมอีก การพิจารณาใช้ดุลพินิจของนาย ป.จึงอาจมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมที่ตนได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไปแล้ว...

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (มาตรา 19)

ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือ
กรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณา
ทางปกครองใด ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะ
ต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย
อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้น
จากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการ
ใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการทางปกครอง มาตรา 30 วรรคหนึ่ง

ในกรณีที่คำสั่งทางปกครอง
อาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี
เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะ
ได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ
และมีโอกาสโต้แย้งและแสดง
พยานหลักฐานของตน

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน 2535 ม. 102

การดำเนินการทางวินัย **ให้สอบสวน**
เพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมโดยไม่ชักช้า

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง กรณี
กล่าวหาว่าทำผิดวินัยอย่างไรร้ายแรง
ให้ดำเนินการตามวิธีการที่ผู้บังคับบัญชา
เห็นสมควร...

พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 (มาตรา 92)

ในกรณีที่ผลการสืบสวนหรือพิจารณาตาม
มาตรา 91 ปรากฏว่ากรณีมีมูล ถ้าความผิดนั้น
มิใช่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และได้แจ้ง
ข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหา
ทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว
ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57
เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหา
ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีโดย
ไม่ต้องคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

การให้เหตุผลในคำสั่งทางปกครอง (ม.37)

• คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือต้อง **จัด**
ให้มีเหตุผล และอย่างน้อยต้องมี

1. ข้อเท็จจริง
2. ข้อกฎหมาย
3. ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุน

• ข้อยกเว้น

1. กรณีมีผลตรงตามคำขอและไม่
กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น
2. กรณีที่เหตุผลเป็นที่รู้จักอยู่แล้ว
3. กรณีที่เป็นความลับ
4. กรณีเร่งด่วน

41

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง คำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผล ไว้ในคำสั่งหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่ง

- (1) คำสั่งทางปกครองที่เป็นการปฏิเสธ
ก่อตั้งสิทธิของคู่กรณี
- (2) คำสั่งทางปกครองที่เป็นการเพิกถอนสิทธิ
- (3) คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำการ
หรือละเว้นกระทำการ
- (4) คำสั่งทางปกครองที่เป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์
- (5) ...

**พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. 2539 (ม. 42)**

คำสั่งทางปกครองให้**มีผลใช้ยัน**
ต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้ง
เป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อม**มีผล**
ตราบเท่าที่ยัง**ไม่มีการเพิกถอนหรือ**
สิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

**การอุทธรณ์หรือโต้แย้ง
คำสั่งทางปกครอง**

1. ตามกฎหมายเฉพาะ
2. ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง

**พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2551 (มาตรา 114 วรรคหนึ่ง)**

ผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือ
ถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา 110 (1)
(3) (5) (6) (7) และ (8) ผู้นั้น**มีสิทธิ**
อุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายในสามสิบวันนับแต่วัน
ทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง

**พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. 2539 (ม. 44 วรรคหนึ่ง)**

ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่
คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดย
รัฐมนตรี และ**ไม่มีกฎหมายกำหนด**
ขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองเป็น
การเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทาง
ปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำ
คำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวัน
นับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.379/2550

...ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอน ประกาศรับ
สมัครดังกล่าวได้หรือไม่ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็น
ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี...แต่เนื่องจาก
ประกาศรับสมัครดังกล่าวเป็น**คำสั่งทางปกครอง**
ทั่วไปที่มีได้เจาะจงใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดีโดย
เฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่ง
ดังกล่าวก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา 42
วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
ปกครองฯ

ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์ (ม.45)

- * เจ้าหน้าที่ที่ออกคำสั่งพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้ง
ผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า ไม่เกิน 30 วันนับแต่วันได้รับ
อุทธรณ์
 1. เห็นด้วยกับอุทธรณ์ ก็เปลี่ยนแปลงคำสั่ง
ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว
 2. ไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ ก็เร่งรายงานความเห็น
พร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ภายใน
กำหนดเวลาดังกล่าว
- * **ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาให้เสร็จ**
ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุ
จำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จ ก็มีหนังสือแจ้ง
ผู้อุทธรณ์ทราบ**ก่อนครบกำหนด** และขยายเวลา
พิจารณาได้ไม่เกิน 30 วันนับแต่ครบกำหนดดังกล่าว

**พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ
(มาตรา 49 วรรคหนึ่ง)**

**เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของ
เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทาง
ปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 51
มาตรา 52 และมาตรา 53 ไม่ว่าจะพ้น
ขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้
โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น
มาแล้วหรือไม่**

**พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ
(มาตรา 50)**

**คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะ
ให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไป
ในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้
แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์
แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติ
มาตรา 51 และมาตรา 52**

พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติฯ ม.51 วรรคหนึ่ง

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่
ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน หรือ
ให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยก
ได้ ให้คำนึงถึง**ความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่ง
ทางปกครอง**นั้นกับประโยชน์สาธารณะ
ประกอบกัน

พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติฯ ม. 51 วรรคท้าย

ในกรณีที่**เพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง** การคืน
เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้
ไป ให้นำบทบัญญัติว่าด้วย**ลวกมิควรได้**ในประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดย
ถ้าเมื่อใดผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบ
ด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองหรือควรได้รู้
เช่นนั้นหากผู้นั้นมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้
ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้นเป็นต้น
ไป และในกรณีตามวรรคสาม ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในการ
คืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

พ.ร.บ. วิ.ปฏิบัติฯ ม. 63/2 วรรคหนึ่ง

**เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมี
อำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทาง
ปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ตาม
บทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุก
การบังคับไว้ก่อนโดยเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั่นเอง
ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ หรือผู้มีอำนาจ
พิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่ง
ทางปกครองดังกล่าว**

การบังคับทางปกครอง

การที่เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตาม
กฎหมายบังคับให้เป็นไปตาม**คำสั่งทาง
ปกครอง**ที่ให้ผู้รับคำสั่ง**กระทำการหรือ
ละเว้นกระทำการได้เอง** โดยไม่ต้องฟ้อง
ศาลในกรณีที่ผู้รับคำสั่ง**ฝ่าฝืน
หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น**

การบังคับทางปกครอง ไม่ใช่ การบังคับคดี

1. บังคับได้โดยไม่ต้องฟ้องศาล
2. บังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ไม่ใช่โดยเจ้าพนักงานบังคับคดี เช่น ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรม ก็บังคับโดยอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการนั้น

ประเภทของคำสั่ง และมาตรการบังคับทางปกครอง

1. คำสั่งให้ชำระเงิน
 - ▶ ยึด आयัด และขายทอดตลาด
2. คำสั่งให้กระทำหรืองดเว้น
 - ▶ ดำเนินการหรือมอบผู้อื่นทำแทน โดยติดค่าใช้จ่าย และเงินเพิ่ม
 - ▶ ให้ชำระ **ค่าปรับบังคับการ**

พ.ร.บ. ระเบียบวิธีฯ ม. 63/7 วรรคหนึ่ง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจใช้ **มาตรการบังคับทางปกครอง** โดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้น และขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้

พ.ร.บ. ระเบียบวิธีฯ ม. 63/21 วรรคหนึ่ง

คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน โดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่าย และเงินเพิ่ม...

(2) ให้มีการชำระค่าปรับบังคับการ...

พ.ร.บ. ระเบียบวิธีฯ ม. 63/15 วรรคหนึ่ง

ในกรณีที่มีการบังคับให้ชำระเงินและคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว หากหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งทางปกครองนั้น โดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระ...

พ.ร.บ. ระเบียบวิธีฯ ม. 63/8 วรรคสอง

คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีดังต่อไปนี้

(1) **ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่ง**ต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์

(2) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และ **ไม่มีการฟ้องคดีต่อศาล**ภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

(3) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้องหรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และ **คดีถึงที่สุดแล้ว**